

100 JAAR VRIJZINNIGHEID IN BLOEMENDAAL

DE GESCHIEDENIS VAN
DE NEDERLANDSE PROTESTANTENBOND EN DE KAPEL

MARIANNE KELDERHUIS – DE JONG

Marianne Kelderhuis-de Jong (1932) studeerde af aan het Conservatorium. Van huis uit behoorde zij tot de Hervormde Kerk. Zij herkende zich echter meer in het vrijzinnige denken, zo bleek toen zij als twintiger een vaste aanstelling kreeg als organiste bij de kapel in Bloemendaal. Elke zondag bespeelde zij het oude tweeklavierspedaalorgel, begeleid door een trompettist. Hoewel het latere elektronische orgel een verbetering betekende, had mevrouw Kelderhuis haar zinnen gezet op een pijporgel. Hoe dat er kwam, leest u verderop in dit boekje.

Na 53 jaar orgel spelen in De Kapel, was het in 2006 mooi geweest. Ze stopte als organiste, maar volgde de zondagsschooljuffrouw op. Dat deed ze acht jaar met veel overgave en plezier. In die tijd studeerde ze Kerstspelen in met de kinderen en haalde daarmee zelfs de krant. Maar na verloop van tijd kwamen er geen jonge gezinnen meer bij en daarmee kwam er een eind aan de zondagsschool.

Toen haar goede vriendin mevrouw Tjade van Gijn aangaf te willen stoppen als voorzitter van het kapelbestuur, werd mevrouw Kelderhuis gevraagd het stokje van haar over te nemen. Na tien jaar voorzitterschap vond ze het welletjes. Het werden er uiteindelijk elf toen zij in 1993 met de laatste jaarvergadering de Eremedaille in de Orde van Oranje Nassau in zilver kreeg opgespeld door de burgemeester. De dames Tjade (“de tweeling”, ze werden resp. 105 en 106 jaar oud), legden het moment van onderscheiding vast op de gevoelige plaat.

Marianne Kelderhuis – de Jong is sinds 2003 Erelid van Centrum voor Religieuze Bezinning, De Kapel.

Inleiding

Het initiatief tot de oprichting van de Nederlandse Protestantenvbond moet worden gezien tegen de achtergrond van spanningen in de Ned. Hervormde Kerk. Er bestond een scherpe controverse tussen moderne theologie en confessionalisme. Naar aanleiding daarvan ontstaan verschillende verenigingen van Modernen.

Tijdens de Noord-Nederlandse modernenvvergadering op 22 oktober 1869 komt de wens tot meer samenhang aan de orde. Een voorbereidend comité wordt benoemd om te komen tot de oprichting van een anticonfessionele vereniging.

Dit comité presenteert begin 1870 een rapport met de naam "Gewetensvrijheid". Dit rapport vindt algehele instemming en men besluit op 17 juni 1870 tot de officiële oprichting van de vereniging in Utrecht o.l.v. Prof. Mr. Opzoomer. De naam "Gewetensvrijheid" maakt enige tijd later plaats voor "Nederlandse Protestantenvbond" NPB.

Doel is: " de handhaving en bevordering der Evangelische vrijheid in de Protestantse kerkgenootschappen, opheffing van misbruiken, vooroordelen en bepalingen die de evangelische vrijheid beperken. Aanmoediging van het individueel geloofsbewustzijn in de Protestantse kerken".

De vereniging richt zich op binnen- en buitenkerkelijke activiteiten en wil deze op plaatselijk niveau organiseren. Al vanaf het begin worden plaatselijke verbanden opgericht. Er zijn in het begin al 26 lokale afdelingen. Er komt ook een weekblad "De Hervorming" om de samenhang tussen de afdelingen te versterken.

In 1875 groeit het aantal afdelingen verder naar 74 lokale "protestantenvbonden" met in totaal 4.200 leden.

Aanvankelijk hebben de NPB-afdelingen het karakter van een vrijzinnige sociëteit, waarin modern- godsdienstigen van hervormde, remonstrantse, doopsgezinde, lutherse en niet-kerkelijke signatuur elkaar konden ontmoeten en over uiteenlopende kerkelijke en maatschappelijke vraagstukken konden discussiëren. Maar vanaf 1900 ontstaan er meer "kerkhoudende " afdelingen, vanuit de behoefte aan kerkelijke rituelen zoals doop en avondmaal, maar wel met de vrijzinnige boodschap.

De NPB is geen kerk en wil dat ook niet zijn. Juridisch fungeert zij als vereniging. Elke afdeling valt onder het landelijk Hoofdbestuur.

De Ned. Protestantenvbond is een open geloofsgemeenschap met leden die lid zijn van een bepaald kerkgenootschap en dit willen blijven en leden die buitenkerkelijk zijn en dat willen blijven. Zij allen zoeken een ondogmatisch christendom en een open sfeer, waarin ruimte is voor elke overtuiging, tegelijk verbonden met actuele wereldproblemen.

In onze kring wordt vooral de diepgang en waarheid, maar ook de wetenschappelijke benadering van de Bijbelse geschriften op prijs gesteld en dat betekent dat de vrijzinnige benadering hoog in het vaandel staat. Albert Einstein, zelf een diepgelovig man, schreef: "Wetenschap zonder religie is lam, religie zonder wetenschap is blind."

Tot zover het eerste begin van de NPB.

Vrijzinnig Bloemendaal.....een geschiedenis 1918

Ook in Bloemendaal was er behoefte om een NPB- afdeling op te richten. Men had geconstateerd dat er in deze gemeente veel vrijzinnigen woonden die, aan zichzelf overgelaten, behoefte hadden aan godsdienstige leiding in vrijzinnige geest. In april 1918 werd een brief opgesteld die werd ondertekend door de dames A. M. de Clercq- Stoop, H. Wildervanck de Blécourt- Alberts en de heren E. C. C. Dekker, Dr. J. Nieweg, J. Teitsma, K. Tinholt en J. C. de Wijs met een uitnodiging voor een vergadering op 3 mei 1918 in Hotel Vreeburg. Veel belangstellenden gaven gehoor aan deze oproep. De bijeenkomst onder leiding van de heer J. C. de Wijs,

werd ook bijgewoond door de secretaris van het hoofdbestuur Ds. A. H. v. d. Hoeve uit Utrecht. Daarnaast gaf Ds. G. A. van den Bergh van Eysinga, blijk van zijn belangstelling. Staande deze vergadering werd de afdeling Bloemendaal opgericht met 46 leden. Het comité werd in z'n geheel als bestuur gekozen.

Tijdens de eerste bestuursvergadering op 15 mei 1918 werd de heer de Wijs benoemd tot voorzitter, mevr. De Clercq- Stoop tot penningmeester en de heer Tinholt tot secretaris.

Het lukte om de beschikking te krijgen over de gymzaal van de Bloemendaalse Schoolvereniging. De inrichting van de zaal kon gerealiseerd worden door vrijwillige bijdragen van een aantal leden.

Op 9 juni 1918 kon de eerste godsdienstoefening gehouden worden. Ds. A. H. v. d. Hoeve (secretaris van het hoofdbestuur) "zal met genoegen" deze dienst leiden. Het gehuurde orgel werd bespeeld door mej. Lasschuit. Er werd gezongen uit de eigen liederenbundel van de NPB.

De kerkdiensten worden om de 14 dagen gehouden. Daar tussen vallen natuurlijk 1e Kerstdag, Oudejaarsavond, 1e Paasdag en 1e Pinksterdag. Op de middag van de 2e Kerstdag wilde men een kinderdienst organiseren. Deze vond plaats o. l. v. mej. W. Sneller uit Leiden en bleek een groot succes. Tijdens de vakantie in de zomermaanden hield men twee maanden geen bijeenkomsten. Dat is sinds de aanvang zo gebleven en werd als zeer prettig ervaren. Ook twee avondlezingen konden zich verheugen in een redelijke belangstelling.

Op de Statuten werd in augustus van dit jaar de Koninklijke goedkeuring ontvangen.

Ds. van den Bergh van Eysinga verklaarde zich bereid om op 7 september met de catechisatielessen op de Bloemendaalse Schoolvereniging te beginnen.

Voor de zondagschool hadden zich maar 4 leerlingen opgegeven, dus werd dit tot nader orde uitgesteld.

De minimumcontributie wordt gesteld op 1 gulden om iedereen het toetreden mogelijk te maken. Er werd echter bij vermeld dat er hoge kosten waren en het advies luidde dan ook: "ieder bepale zijn bijdrage, te rade gaande met zijn/haar financiële draagkracht".

Ook was er geld nodig voor het "Bondshuis" in Utrecht, het landelijk middelpunt van het godsdienstig en maatschappelijk werk van de Nederlandse Protestantenbond. Door een gift kon men deze locatie verruilen voor het Thorbeckehuis (geboortehuis van Thorbecke) in Zwolle, zodat niet meer gehuurd hoefde te worden. Het pand is in 2013 verkocht en sindsdien is het landelijk bureau gevestigd aan de Spoorstraat in Amersfoort.

Het contact van afdeling en hoofdbestuur was essentieel. Vanaf het eerste begin werd daarom elk jaar door het bestuur een of twee leden afgevaardigd naar de Algemene ledenvergadering. Dit werd als zeer prettig ervaren daar de band hierdoor versterkt werd en de steun zeer welkom was voor de jonge afdeling.

Op de eerste jaarvergadering van de afdeling was men zeer positief over wat tot stand gebracht was en dat gaf ieder de moed om op de ingeslagen weg verder te gaan.

De afdeling Bloemendaal bleef groeien. Inmiddels (1920) was het ledental tot 133 gestegen en de noodzaak om meer ruimte deed zich gelden, waardoor de gedachte aan een eigen gebouw naar voren kwam.

Op 17 oktober 1923 werd besloten tot het oprichten van een bouwfonds. Hiervoor werden af en toe de collectes bestemd. Daar aanvankelijk enkel bij het uitgaan werd gecollecteerd, werd besloten ook tijdens de dienst een collecte te houden.

De catechisatielessen werden uitgebreid van 2 uur naar 3 uur en op 12 januari 1924 was er genoeg belangstelling voor de zondagschool o.l.v. mevr. Verschuil-Veltman. De benoeming van Ds. v.d. Bergh van Eysinga tot buitengewoon Hoogleraar in Utrecht maakte dat ook de catechisatie in haar handen werd gelegd.

1925

Het jaar 1925 is een bijzonder jaar geworden.

Op zondag 15 maart van dat jaar verraste mevrouw Veltman- Nienhuys (bestuurslid vanaf 15 oktober 1920 het bestuur met de mededeling dat haar vader besloten had, gelden beschikbaar te stellen voor een eigen kerkgebouw voor de afdeling.

Er was een stuk bosgrond aan de Potgieterweg dat nog niet bebouwd was. Het besloeg drie percelen en behoorde toe aan twee families, namelijk aan Jonkheer Willem Hendrik van Loon en mevr. Maria Elisabeth Margaretha Baronesse van

Heeckeren van Bandsenburg, echtgenote van de heer Pierre Jean Baptiste Ruijs de Perez. Na het overlijden van dit echtpaar ging dit over op hun minderjarige zoon die onder voogdij kwam.

Op 15 april 1925 kwamen in Hotel Vreeburg in Boemendaal de voogd en toeziend voogd van deze minderjarige zoon en Jonkheer van Loon bij elkaar met notaris Wildervanck de Blécourt en werd besloten over te gaan tot veiling van deze onroerende goederen. Uitdrukkelijk werd daaraan verbonden, een uit 1899 stammende bepaling, dat op het terrein geen geneeskundige inrichtingen, scholen, kloosters, hotels, koffiehuisen, café 's chantant, speelhuizen, bordelen, arbeiderswoningen, noch fabrieken, trafieken of inrichtingen waarvoor bijzondere vergunningen vereist waren van overheidswege, geplaatst mochten worden.

Tijdens de enkele dagen later gehouden bestuursvergadering van 25 april werd bekend dat door een intekenlijst onder leden en belangstellenden een bedrag van 2500 gulden aan het bouwfonds was toegevoegd waardoor de teller op Fl. 9300 stond. Er ontstond op enig moment wat rumoer tijdens de vergadering tussen verschillende deelnemers (de dochter van de heer Dekker, de bruid, de dames de Clercq en Veltman waren druk in gesprek met de vader

van de bruid), wat gelach weerklonk en het bouwfonds stond op Fl. 10.300!

In de jaarvergadering van 23 oktober bleek, mede door steun van leden en zelfs niet-leden, de vereiste 15.000 gulden in het bouwfonds aanwezig te zijn, zodat men tot de aankoop van de grond kon overgaan.

Het testament van 24 november 1925 bevestigt dan ook de verkoop aan de Nederlandse Protestantenvond met vermelding hoe het stuk grond omheind moest worden: met sterk harmoniedraad en ijzeren palen en aan de bovenkant voorzien van puntdraad, dit alles ter hoogte van 1.50 m.

Eindelijk was het ogenblik daar dat met de bouw van de kerk kon worden begonnen onder leiding van bouwer de heer Teitsma, bestuurslid van de afdeling en de architecten Mulder en Asdonk.

Tijdens de bestuursvergadering van 19 november 1925 werd besloten in het portaal boven de toegang tot de kerkzaal een gedenksteen aan te brengen met de tekst: "Zijt daders des woords en niet alleen hoorders" (Jac 1:22)

Uit erkentelijkheid voor de schenker werd eraan toegevoegd: "Dit gebouw is een geschenk van Jacobus Nienhuys".

Er zijn enkele bijzondere kenmerken aan het gebouw te bewonderen. In de vier hoeken van de kerkzaal zijn gebrandschilderde ramen aangebracht welke de vier evangelisten laten zien. Matheus, Marcus, Lucas en Johannes. Alle vier met bijbehorende symbolen:

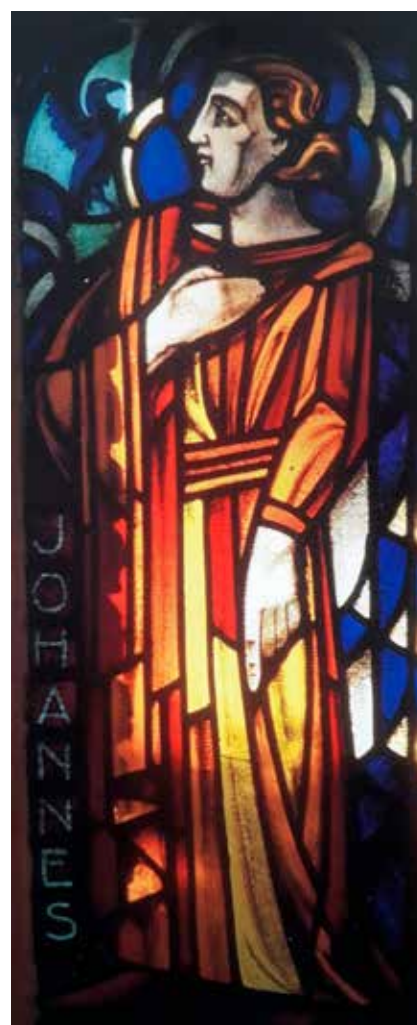
Matheus met de Mens,

Marcus met de Leeuw,

Lucas met de Os,

Johannes met de Adelaar.

Zij zijn het werk van de bekende glazenier Laurens Bogtman. Het aardige is dat Bogtman de evangelist Lucas niet alleen met de Os uitbeeldt, maar ook met een palet. Dit verwijst naar de oude traditie als beschermheilige van het gilde van de schilders.

Het is een villa-achtige bouw die heel goed past in de verdere bebouwing van de Potgieterweg. Architectonisch valt deze bouw onder de noemer van het Eclecticisme. Dat betekent dat er uit verschillende stijlen de beste elementen gekozen worden. We zien dat b.v. aan de ronde bogen aan de voorzijde, die aan de Middeleeuwse Romaanse stijl doen denken. De rode "Hollandse" bakstenen herinneren aan de Amsterdamse School. De sluitsteen in de voorgevel boven de grote boogdeur, in de vorm van een duif, is het symbool van nederigheid, eenvoud en zachtmoedigheid. In het Christelijk geloof verbeeldt de duif de Heilige Geest. Dit beeld is vermoedelijk het werk van beeldhouwer H. A. van den Eijnde, met wie van Asdonk en Mulder vaker samenwerkte. In de steunberen aan de zijkant van het gebouw zien we Engelse invloeden. Oorspronkelijk werd zelfs gedacht aan een torentje met uurwerk.

1926

Op 21 februari 1926 vond onder grote belangstelling de inwijding plaats door Prof. Dr. G. J. Heering uit Leiden. Het kerkje was tot de laatste stoel bezet. Buiten het Hoofdbestuur waren ook afgevaardigden van een vijftal zusterafdelingen van de Bond uit Haarlem, Haarlemmermeer, Heemstede, Hillegom en IJmuiden, het kerkbestuur van de Hervormde kerk in Bloemendaal, de vrijzinnig Hervormden, Remonstranten, Doopsgezinden en Lutherse. Bij deze gelegenheid was de 90 jarige Jacobus Nienhuys nog aanwezig.

Op 14 maart werden in het kerkje luidsprekers opgesteld om de uitzending van de Vrijzinnige omroep (V. P. R. O.) te beluisteren. De uitzending was in het hele land te horen. Helaas voldeed de ontvangst niet aan de verwachting, maar het initiatief was veelbelovend om het vrijzinnig gedachtegoed ook via deze stem te laten horen.

Dat het kerkje met zijn intieme uitstraling bijzonder geschikt bleek als trouwlocatie werd bevestigd door de eerste huwelijksinzegening de dochter van bestuurslid, de heer Teitsma op 12 april van dit jaar. Een tweede huwelijk volgde op 21 december.

Ook in het volgend jaar vonden twee huwelijksluitingen plaats.

Het eerste jaar van de kapel was "buitengewoon moeilijk" staat in de boeken vermeld. De penningmeesteresse, mevrouw de Clerq- Stoop berichtte in het jaarverslag van oktober 1926 dat de bazaar weliswaar Fl. 2324.- had opgebracht, maar de exploitatierekeningen van het bouwfonds lieten toch een behoorlijk tekort zien. De heer Nienhuys had inmiddels ons orgelfonds met

Fl. 2000.- bedacht, maar hiervan mocht maar een gedeelte gebruikt worden om andere rekeningen af te betalen om een tekort te voorkomen. Heel veel dank werd mevrouw de Clerq-Stoop toegezwaaid toen zij zich liet ontvallen: "Ja, het was een moeilijk werk"!

Toch kon er, dankzij een bazaar en een grote gift, een nieuw orgel worden aangeschaft, en dit had weer tot gevolg dat er een dames- zangkoor werd opgericht o.l.v. mevr. van Ees- Ligthart. Dit, om de gemeentezang tijdens de diensten te ondersteunen.

Veel bezoekers vonden het prettig om een vaste plaats in de zaal te hebben. Hieraan gaf het bestuur graag gevolg. Er werden keurige plaatjes op de rugleuningen van de stoelen geschroefd met de aanduiding: vaste plaats. Op de stoel werd een nummer aangebracht. Maar, kwam diegene niet op tijd, vijf minuten voordat de dienst begon, dan klonk een kleine bel en mochten de wachtenden alsnog deze plaats innemen.

Enig nadeel voor de koster: na een bijeenkomst waar de stoelen in een andere volgorde werden gezet was het een enorme puzzel voor hem om alles weer keurig op nummer te zetten. De koster, de heer Fonteyne, deed dat zonder morren, maar zijn schoonzoon en opvolger, de heer Noordhoff, kon daar danig door verstoord raken.

Het jaar 1926/1927 sloot met een tekort van 318. 22 gulden, maar een van de leden bracht uitkomst door een gift van 320 gulden. De penningmeesteresse vond dit natuurlijk wel heel prettig, maar aangezien dit tekort ook het volgend jaar zou optreden, werd besloten de contributie van Fl. 1.00 naar Fl. 2.50 te verhogen. Dit tekort trad mede op door de hoge kosten van het godsdienstonderwijs.

1927

Dit jaar (27 juni 1927) overleed de heer Nienhuys op 91 jarige leeftijd.

Tijdens de winterperiode (1927/28) werden er concerten en lezingen georganiseerd waarvoor losse toegangskaarten werden verkocht. De vraag werd gesteld of de prijs van deze kaarten niet verlaagd kon worden. Helaas kon het bestuur daar niets aan veranderen. De afzonderlijke commissie besliste daarover.

Op 24 februari 1928 trof de vereniging een groot verlies door het overlijden van haar voorzitter en mede- oprichter de heer J. C. de Wijs. Veel heeft de afdeling aan hem te danken. Hij was de stuwkracht voor allen. Als zijn opvolger werd de heer E. E. C. Dekker aangewezen.

In het verenigingsjaar 1928/29 kwam een verzoek van de V.P.R.O om propaganda te maken om de vrijzinnige gedachte ook per radio te kunnen verspreiden. Er werd een klein comité gevormd dat 100 nieuwe V.P.R.O. leden aanbracht. Het ledenaantal van de afdeling groeide tot 235. Dat was vooral te danken aan het werk van deze propaganda-commissie. In 1932 zelfs tot 269.

1928

Zondag 6 mei 1928 werd het 10 jarig bestaan herdacht. Het bestuur meende echter dit feit op bescheiden wijze te moeten herdenken en besloot Ds. P. D. Tjalsma uit te nodigen. Om toch iets feestelijks aan deze bijeenkomst te geven had Ds. Tjalsma de toespraak laten afdrukken om aan alle leden een exemplaar uit te reiken.

Het orgel dat op de galerij boven de kansel stond werd verplaatst naar de galerij boven de ingang. Hiermee kon de ruimte geschikt gemaakt worden voor een catechisatielokaal en zondagschool.

Naast mevrouw Verschuyl-Veltman was als catecheet voor de school Ds. Houtgast aangesteld. Dit was een zeer goede samenwerking, maar aan het einde van de cursus moest hij ontslag nemen door uitbreiding van zijn werkzaamheden elders. Gelukkig kon Ds. L. Bonga de lessen overnemen.

Zijn opdracht luidde: twee uur lessen per week op de school en twee uur voor huisbezoek.

Elk jaar was er een tekort op de begroting en men beseftte dat het godsdienstonderwijs daar de oorzaak van was. Wel ging er jaarlijks een intekenlijst bij de leden langs voor het Kerstfeest, maar dat kon het tekort niet opheffen. Het bleef een punt van zorg. Maar men was bang, als er een verplichte bijdrage gevraagd zou worden, een teruggang van het aantal leerlingen het gevolg zou zijn.

1930

In 1930 gelukte het na vele pogingen vrijstelling van de grondbelasting krijgen.

Er werd een enquête gehouden met de vraag waar de belangstelling van de leden naar uit ging.

Daar kwam weinig respons op. Men was blijkbaar heel tevreden met de gang van zaken en vond dat het bestuur het goed deed.

Het kerkbezoek was zeer wisselend. Men constateerde dat dit verband hield met de kwaliteit en de bekendheid van de sprekers. Het was natuurlijk moeilijk om de sprekerslijst in te vullen met alleen maar klinkende namen en niet altijd eenvoudig om goede sprekers uit te nodigen. Soms moesten zij van ver komen en dat legde financieel een grote claim op de afdeling.

In de loop der jaren was vaak de aanstelling van een vaste predikant ter sprake gekomen, maar dat bleek voor onze afdeling financieel niet haalbaar te zijn.

Helaas moest al gauw (15 januari 1930) de heer Dekker zijn functie neerleggen. De heer H. M. Schieferdecker werd aangezocht, maar stemde pas na enige aandrang toe om deze taak op zich te nemen.

De propagandacommissie deed goed werk. Het promoten van de afdeling was noodzakelijk en de dames Wilson- Krijn,

Krom- Heijerman, Sneller- ten Bosch, de Wijs- Robinson en de heer J. Bal bedachten allerlei mogelijkheden om de bekendheid verder uit te breiden, ook buiten Bloemendaal.

Tijdens de vakantieperiode juli en augustus hield men enkele “koffieochtenden” om de band met de leden niet te verliezen. Men begreep dat verschillende leden in deze maanden toch ergens anders een onderkomen zochten en wellicht tot andere gedachten omtrent de NPB zouden kunnen komen.

1931

In januari 1931 kwam het bericht dat mevrouw Verschuijl- Veltman, als catecheet, haar ontslag moest aanzeggen. Dit betekende een groot verlies daar zij met heel veel liefde en toewijding haar taak had vervuld. Zij had al die jaren belangeloos haar beste krachten aan dit onderwijs gegeven.

Ook de heer Tinholt moest zijn taak als secretaris neerleggen, een functie die hij vanaf de oprichting met veel ijver en ambitie had waargenomen. Hij werd opgevolgd door de heer J. A. van Rijswijk.

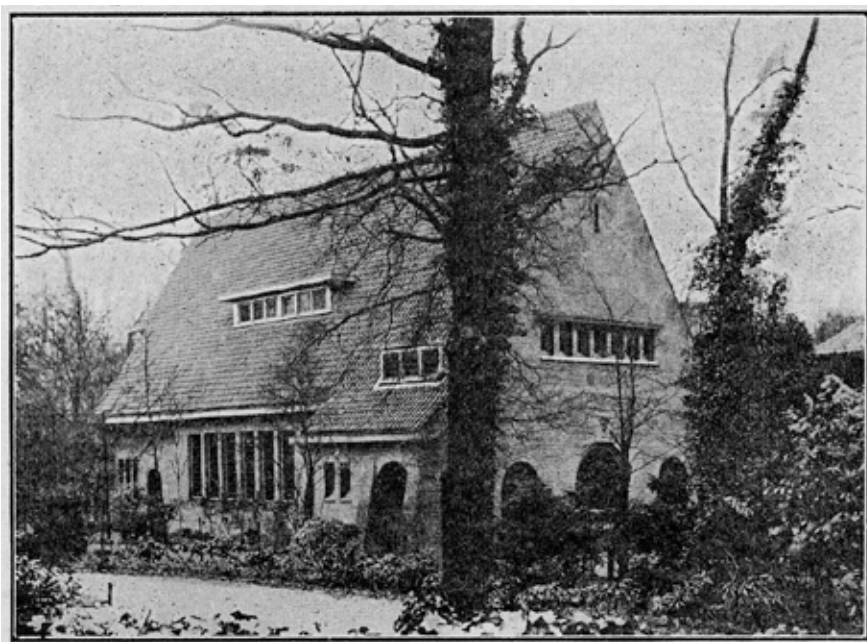
De plaats van Mevrouw Verschuijl werd nu geheel ingevuld door ds. L. Bonga, als catecheet al werkzaam en tevens huisbezoeker.

Het godsdienstonderwijs op school was in 1931 dank zij het bestuur en de propagandacommissie gestegen met 40 nieuwe leerlingen tot een totaal van 77 kinderen. Al snel werd in twee klassen lesgegeven met elk drie lessen per week. Er werd van de ouders verwacht dat zij in de financiële kosten zouden bijdragen, maar dat kwam niet erg aan bij de ouders. Het was geen verplichting, maar de kosten drukten wel erg zwaar op de kas van de afdeling. Weer werd door het bestuur de noodzaak van een intekenlijst besproken om de onkosten van dit onderwijs te dekken. Maar men liet het voorlopig bij een extra collecte.

Er kwam een opmerking van verschillende ouders dat de zondagschoollessen, die in het kerkje werden gehouden op zaterdagmiddag, wel erg bezwaarlijk waren in verband met sportactiviteiten. Een oplossing daarvoor was niet zo snel voorhanden, maar dat dit een probleem bleek te zijn was duidelijk.

Voor de Algemene Ledenvergadering van het Hoofdbestuur besloot de voorzitter dit jaar geen afvaardiging te sturen. Dit i. v. m. de toestand van de kas. Wel schreef men een brief naar het hoofdbestuur waarin de situatie in Bloemendaal werd beschreven. Hieraan knoopte de voorzitter een voorstel vast om Bloemendaal een jaar vrij te stellen van de afdracht die jaarlijks

Fl. 125.00 bedroeg. De heer de Jong (lid) meende dat elke vereniging deze afdracht kende. Ook de heer Rutgers van der Loeff was dezelfde mening toegedaan en merkte tevens op dat Bloemendaal zich niet op één lijn kon stellen met een arme plattelandsafdeling.

In de bestuursvergadering van november 1931 werd een voorstel om de jaarlijkse minimumcontributie van Fl.2.50 op Fl. 5.00 te brengen verworpen ondanks de mededeling van het bestuur dat de financiële toestand zorgelijk begon te worden. Er waren namelijk leden die meer betaalden dan de Fl. 2. 50 die was gevraagd. De helft van hen betaalde al Fl. 4.00, anderen Fl. 5.00 tot Fl. 10.00 en een klein aantal zelfs Fl. 12.00. Besloten werd een krachtige propaganda te gaan voeren om nieuwe leden te werven en bovendien de leden aan te sporen hun contributie te verhogen.

1933

Dit jaar (1933) wordt de taak van de catecheet en huisbezoeker van Ds. L. Bonga overgenomen door Dr. H. Faber. De leerlingen namen ook afscheid van ds. Bonga en kregen elk een boekje met inscriptie.

Ds. N. Padt, een begenadigd spreker, hield tijdens de winterperiode 4 lezingen over "brandende" vragen van deze tijd en niet nader omschreven oud- testamentische figuren. Wegens grote belangstelling werd dit tijdens de volgende winterperiode voortgezet. Steeds worden wegen gezocht om het ledental te versterken en belangstellenden tot een lidmaatschap te bewegen.

In 1934, na 16 jaar als penningmeester werkzaam te zijn geweest zag mevrouw de Clerq- Stoop zich genoodzaakt in verband met haar gezondheidstoestand haar taak neer te leggen. Grote dank werd uitgesproken voor al het werk door haar verzet vanaf de oprichting van de afdeling. Zij bleef gewoon bestuurslid tot 1 juni 1944. Gelukkig verklaarde mevrouw Veltman- Nienhuys, dochter van de schenker, zich bereid deze taak op zich te nemen. In het eerste financieel verslag van mevrouw Veltman kon zij wel een voordelig saldo vermelden, maar maande zij toch tot grote zuinigheid. Het aantal leden was teruggelopen van 272 naar 264 en verschillende leden hadden hun contributie verlaagd.

Met ingang van 1 september 1935 werd begonnen met schoolcatechisatie aan de Bornwaterschool. Juist deze openbare school kwam voor dit onderwijs in aanmerking, daar een groot aantal kinderen weinig of geen godsdienstonderwijs ontving.

Nog even terugkomend op het ledental. Over 1935/36 bezochten gemiddeld 92 bezoekers de kerkdiensten, dat is 40 % van het aantal dat bij de aanvang van het verenigingsjaar 242 en aan het einde 231 bedroeg.

1936

In 1936 kwam samenwerking met de andere kleine kerken, zoals Doopsgezinden, Remonstranten en Lutheranen tot stand. Dit hoofdzakelijk door de uitwisseling van predikanten. In Haarlem en omgeving waren daar veel mogelijkheden voor.

Even voor Kerstmis overleed de heer Teitsma, Hij was een van de oprichters van de afdeling en tot zijn dood lid van het bestuur. Als technicus, hij was o. a. de bouwer van de kerk, was hij de vraagbaak voor het hele bestuur. Zijn plaats was moeilijk in te nemen.

Mej. Bethe die al enige tijd (1937) de zondagschool leidde, vond dat dit onderwijs zich niet tot een uurtje per week zou moeten beperken en richtte een Bijbelkring op voor, vooral moeders, om hen in staat te stellen hun Bijbelkennis te verruimen en de behandelde onderwerpen met hun kinderen te bespreken. Het bleek een uitstekend idee.

Zij onderhield het contact met de ouders van de kinderen door huisbezoek.

In de ledenvergadering van 25 oktober 1939 werd besloten in onze kerk geen gelegenheid tot dopen te geven, maar daar is men later op teruggekomen.

In dit jaar veel aandacht voor reparaties aan het orgel i. v. m. vastzittende en meezingende toetsen. Hiervoor werden extra collectes gehouden.

In een goed bezette kerk vierde de afdeling op 3 mei 1938 haar twintigjarig bestaan. De voorzitter, de heer Th. Verwey gaf in zijn openingstoespraak een beeld van het ontstaan en de groei van de afdeling. Een ogenblik stilte voor hen die zich op verschillen manieren verdienstelijk hadden gemaakt en ons waren ontvallen. Een concert met koor, solisten en declamatie besloot het feestelijk gebeuren.

De elektrische verwarming in de kerk bleek onvoldoende en duur. Er werden tot nu toe elektrische stoofjes gebruikt voor de voeten. Een verwarming door middel van Gasobar radiatoren bleek beter te voldoen.

Het dames-zangkoor werd helaas opgeheven wegens te weinig belangstelling.

De zondagsschool werd gemiddeld bezocht door 28 leerlingen, de catechisatie door 30 en de schoollessen door 18 kinderen. Na het Kerstfeest volgde het Lentefeest dat aan het slot van de cursus werd gegeven in de tuin van de familie Stoop. Met de heer Verwey, die om gezondheidsredenen moest bedanken, verloor de afdeling een uitstekend voorzitter. Zijn opvolger was de heer L van Essen, bestuurslid van oktober 1937.

1940

De volgende oorlogsjaren lieten geen grote problemen zien voor de afdeling. Predikanten die b.v. door de spoorwegstaking niet konden komen, werden vervangen door collega's uit de buurt.

Onze catechete, mej. N. Bethe werd beroepen naar Finkum-Hijum (Fr) en hield op 10 mei 1942 haar afscheidsdienst. Bestuur, ouders en kinderen waren haar zeer dankbaar voor wat ze voor hen gedaan had. In haar plaats werd mej. M. B. de Lugt benoemd.

Op 14 december werd tijdens de Adventsdienst een koorwerk van Max Bruch uitgevoerd. Vervolgens enkele maanden later door hetzelfde koor een opvoering van het Stabat Mater van Pergolesi.

Op 9 mei 1943 bestond de afdeling 25 jaar. In de bijeenkomst sprak Ds. D. G. Hoevers, Voorzitter van de NPB te Amsterdam. Ook hierbij een muzikale bijdrage in de vorm van enkele liederen door mevr. Caro Venhuizen- Bouwmeester.

1945

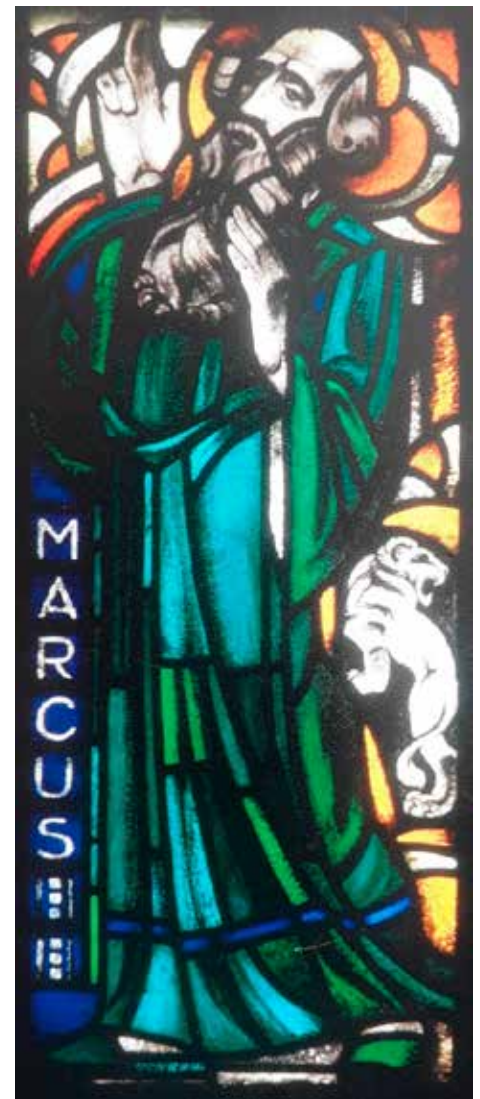
Tijdens de jaarvergadering van 25 November 1945 sprak de voorzitter, de heer van Essen een bijzonder woord van welkom waarbij hij uitdrukking gaf aan een gevoel van blijdschap en van weemoed over alles er wat gebeurd was in de afgelopen jaren, de moed waarmee moeilijkheden waren doorstaan, de vrijheid om weer te kunnen vergaderen, de angst die weggenomen was. In het bijzonder werd ons bestuurslid, de heer S. Huijnink herdacht. In 1940 in het bestuur gekomen, vervolgens naar Vucht vervoerd en in gevangenschap in Duitsland overleden. De aanwezigen hadden veel lof voor de manier waarop het bestuur zich in deze moeilijke jaren staande had gehouden. "Het was goed geweest, al was de kerk onverwarmd en al was het bezoek gering, toch kerk te houden". Tevens werd de nieuwe zangbundel in gebruik genomen. De organist, de heer Luitingh had zich bereid verklaard na elke dienst de nieuwe melodieën in te studeren, maar daar was weinig of geen belangstelling voor.

1947

Het hek aan de straatzijde werd vernieuwd en van een tweede inrit voorzien. Dit ten behoeve van huwelijksinzegeningen "bij regen". Men kon dan "droog" de kerk bereiken en verlaten. Het bestuur besloot zo mogelijk iedere zondag een dienst te houden. Dat zou de samenhang van de gemeente bevorderen. Ook kwam het godsdienstonderwijs weer op gang. Hoogtijdagen kregen altijd een bijzonder tintje door medewerking van een koor, zangeres of een aparte lezing.

In de ledenvergadering van juni 1947 werd de mogelijkheid besproken voor gezamenlijke diensten met de Doopsgezinden. Zij zochten namelijk een mogelijkheid om voor hun leden in Bloemendaal en omgeving ook op zondag een kerkdienst te houden. Deze mogelijkheid werd geboden door elke eerste zondag van de maand in ons kerkje een dienst te houden met een eigen liturgie en dit gedurende 8 zondagen per jaar. Een doopsgezinde predikant zou daarbij voorgaan.

Vervolgens kwam weer het onderwerp over de eigen predikant naar voren. Hetzelfde probleem deed zich voor in de Remonstrantse Broederschap door het vertrek van Ds. Heijn. Er werd een goede oplossing voorgesteld: De Remonstranten zouden een predikant beroepen, die tevens bij onze afdeling

voorganger zou worden, een tiental preekbeurten zou vervullen, godsdienstonderwijs geven en pastoraal werk verrichten. Door het vormen van een garantiefonds zouden er vrijwel zeker geen moeilijkheden ontstaan.

Behalve de instelling van het garantiefonds, werd de minimum contributie, op voorstel van het hoofdbestuur op Fl. 5.00 gesteld.

In de vergadering van 29 oktober 1947 werd medegedeeld dat mej. Dr. J. W. Herfst uit Wassenaar het beroep had aangenomen en bereid was de taak van voorgangster ook voor onze afdeling op zich te nemen.

In Januari 1948 werd de Remonstrantse predikante als onze voorgangster door de algemeen voorzitter van de NPB, Ds. Mr. G. D. Boerlage bevestigd.

De volgende jaren kwam er meer beweging in de afdeling door gemeenteavonden met bijzondere lezingen. Prof. Dr A. van Biemen, verbonden aan het Woodbrookershuis in Bentveld met het onderwerp: "Hoe, waarop en wat zingen wij in de diensten". Het Remonstrants zangkoor begeleidde deze lezing. Gemeenteavonden met inleidingen van mej. Herfst als: "De grond waarop wij staan", en "Onze moraal in deze veranderende wereld", "Enkeling en Gemeenschap", "Gezin in de branding", en "Politiek en zedelijkheid". Ds. Daalder en Prof. Van Biemen waren hierbij graag geziene sprekers.

De gemeenteavonden in de winterperiode werden goed bezocht. Voordrachtskunstenaar Tob de Bordes verzorgde vier avonden en vooral lezingen met lichtbeelden/ dia's kregen veel publiek. Vermeldenswaard is Prof. Dr. M. A. Beek met zijn voordracht over het "Oude testament in het licht van opgravingen".

Ook herrees het koor weer begin 1949, nu onder leiding van Ada Pirsch.

1950

In januari 1950 werden de leden opgeroepen voor een vergadering, omdat vóór 1 juli beslist moest worden of de overeenkomst met de Remonstrantse Broederschap te Haarlem van onze voorgangster al of niet verlengd zou worden. De verwachtingen waren hoog gespannen en men was zeer tevreden over het werk van Dr. J. W. Herfst. Het aantal leden was echter niet omhoog gegaan, daardoor ook niet de inkomsten en dus moest het "voorzieningsfonds" worden aangesproken. Besloten werd de leden aan te schrijven met het verzoek een bijdrage te geven voor dit voorgangersfonds. De meeste leden waren van mening dat de contributie verhoogd kon worden, maar er waren veel dubbele lidmaatschappen. Deze mensen wilden hun achterban niet in de steek laten en bleven ook lid van de kerk waar ze vandaan kwamen.

Echter door het onverwacht vertrek van Ds. Noordhoff van de Remonstrantse Broederschap was mej. Dr. J. W. Herfst niet meer beschikbaar voor onze afdeling. Toch werd besloten om eens per maand een derde collecte te houden voor het fonds teneinde toch voldoende geld beschikbaar te hebben.

Er volgde weer een voorgangerloos tijdperk.

De kerkdiensten en lezingen konden gewoon doorgaan. De zondagsschool en schoollessen werden tot begin 1951 overgedragen aan mej. A. J. L. Bouwmeester. Voor het pastorale werk en de gemeenteavonden kon echter geen oplossing gevonden worden.

Met ingang van 1 januari 1951 – 1954 werd de zondagsschool overgenomen door mej. R Schelling en mevrouw Duinker-Weide en vanaf 1955 door mej. C. A. Schepers. De schoolcatechisaties door de heer J. Kuiper, theologisch kandidaat, tot 1956 door Ds. H. W. Bloemhof, em. predikant te Heiloo en van 1957 tot 1958 door Ds. J. P. Jacobszoon. Ds. P. N. Kruyswijk nam waar tot 1959.

Onze organist, de heer H. C. Luitingh verzocht op 30 september 1953, na meer dan 10 jaar trouwe dienst, van zijn functie te worden ontheven. Zijn opvolgster was mej. M. L. de Jong, die als mevrouw M. L. Kelderhuis- de Jong nog steeds op uitstekende wijze het orgel bespeelt.

In 1955 werd weer een poging ondernomen voor het aanstellen van een eigen predikant en hoewel het voorgangersfonds van het merendeel der leden veel aandacht kreeg was het geheel toch niet toereikend om een voorganger aan te stellen. Het bleef dus zo en de afdeling sloeg zich zo goed mogelijk door deze moeilijke periode heen. Men wilde hoe dan ook verder. Tob de Bordes, voordrachtskunstenaar, nam weer avonden voor zijn rekening, dia- voorstellingen werden gehouden door ds. S. Faber en dr. Paul van Overzee, terwijl omstreeks Kerstmis door het dameskoor o. l. v. mej. A. Pirsch een wijdingsavond werd verzorgd.

1958

In de ledenvergadering van 10 november 1958 werd ds. F. W. Boers bereid gevonden het pastorale werk en de schoolcatechisaties op zich te nemen. Ook zou er een aantal preekbeurten door hem worden vervuld. Ds. Boers deed zijn werk met opgewektheid en zijn huisbezoeken werden door de leden zeer op prijs gesteld. De schoollessen werden gegeven aan 3 klassen van de Bornwaterschool met 87 leerlingen. Mej. Schepers gaf sinds 1956 zondagschool(verteluurkje) aan kinderen van 5–10 en van 10–12 jaar.

In 1960 werd de eerste doopdienst in ons kerkje gehouden door ds. N. Padt.

Na afloop van de dienst werd na 20 jaar trouwe dienst afscheid genomen van onze koster, de heer Fonteyne. Gelukkig was zijn schoonzoon, de heer Noordhoff, bereid deze taak over te nemen.

1963

Zeer onverwacht overleed op 4 november 1963 onze voorzitter, de heer L. van Essen. In 1937 gekozen in het bestuur en sinds maart 1940 voorzitter, heeft hij de afdeling met veel voortvarendheid geleid, vooral op financieel gebied. De problemen die zich voordeden wist hij door persoonlijk ingrijpen op te lossen en hij bezat de gave andersdenkenden van zijn standpunt te overtuigen.

Hij werd opgevolgd door de heer A. Sissingh.

Het is aardig eens de samenstelling van het bestuur op dit ogenblik te vermelden:

Sissingh, voorzitter,
J. R. Janssen, secretaris
Mr. J. C. de Bruyn Ouboter, penningmeester
G. K. Zelders, plv. voorzitter
A. C. Robertson – Wieringa
E. H. L. Cassee – de Kruyff
D. Duinker
A. Prins
J. H. de Graaf

In 1963 kwam de verwarming in het kerkje ter sprake. Binnenkort zouden we over moeten gaan op aardgas dat in Groningen aangeboord werd. Hiervoor moesten de radiatoren worden omgebouwd en dat was een kostbare aangelegenheid. De heer Sissingh zocht hierover contact met het gemeentelijk gasbedrijf wat ons te doen stond.

In 1964 kwam onze afdeling in aanmerking voor subsidie van de gemeente Bloemendaal voor het godsdienstonderwijs. Dit was heel welkom, daar dit onderwijs op de Bornwaterschool een grote claim legde op onze kas. Om het geheel enigszins sluitend te maken vroegen wij al een bijdrage van de ouders om het tekort aan te passen.

De heer Van Geijn, vanaf 1940 bestuurslid, en daarna respectievelijk secretaris en penningmeester, werd in 1964 bij zijn aftreden tot erelid benoemd.

In dit zelfde jaar gaf ds. Boers aan op te houden met zijn werkzaamheden wegens het bereiken van zijn 76 jarige leeftijd. Hij bleef nog tot 5 mei 1965 in dienst tot zijn opvolgster, mevrouw A. Th. Schreuder – Brendel werd geïnstalleerd.

De heer Prins stond erop de diensten op tijd te laten beginnen. Als deze op tijd beginnen kunnen deze ook op tijd eindigen. Ook zag hij graag de mogelijkheid de te zingen liederen van te voren op de borden te plaatsen. Dit werd algemeen als zeer prettig ervaren.

De heer Janssen pleitte ervoor te streven om werkelijk “modern” te zijn en onze vormen aan te passen aan de nieuwe tijd. De diensten o.l.v. Prof. Dr. A. van Biemen worden zeer gewaardeerd.

1965

Het godsdienstonderwijs op scholen kreeg meer aandacht.

Op 1 september 1965 werd ook godsdienstonderwijs, in 4 klassen, aan de Bloemendaalse Schoolvereniging gegeven. Later zouden meer scholen zich bij ons aansluiten.

Eigenlijk werd aangenomen dat het na ds. Boers zonder voorganger niet meer zou gaan toen het hoofdbestuur onze aandacht vestigde op Ds. van Ginkel uit Amsterdam. Na enkele contacten met deze predikant kon tot verbazing van velen de afdeling zeggen dat ds. Barthold van Ginkel onze voorganger was geworden. De afspraak werd gemaakt dat één dienst per maand voor hem gereserveerd zou worden. De andere zondagen werden door andere sprekers ingevuld.

Ook kwam de behoefte van een mededelingenblad naar voren. Tot nu toe werd het voornaamste nieuws zo af en toe aan de leden meegedeeld. Dit initiatief bracht meer samenhang tussen de leden en predikant. De leden namen kennis wat er zoal in de afdeling gebeurde. De heer Janssen, onze secretaris zou de inhoud ervan verzorgen.

Toen het eerste nummer verscheen in 1965 schreef ook ds. van Ginkel een artikel. "Het eerste contact", waarin hij uiteenzette hoe hij het contact met de leden wilde organiseren, zodat in korte tijd alle 150 leden met hem konden kennismaken. Niet met de leden afzonderlijk, maar via een aantal kennismakings-tea's ten huize van een gastvrouw met 6-10 leden. Zo kon hij op ongedwongen wijze en in korte tijd op de hoogte komen van wat er in de afdeling leefde. De opzet zou in de eerste plaats zijn, versterking van het onderling contact in onze vereniging.

Met dezelfde bedoeling was, in 1936, het maandelijks blaadje "Ons contact" verschenen onder redactie van mej. Voûte. Het werd in 1941 wegens "papierschaarste" opgeheven.

De intrede van ds. van Ginkel vond plaats op zondag 11 juli 1965 in een goed gevulde kerk. Vertegenwoordigd waren o. a. het gemeentebestuur, het hoofdbestuur, vrijwel alle kerkgenootschappen, enkele zusterafdelingen en het Haarlems Dagblad. Het was een goede dienst die in ieder opzicht een belofte voor de toekomst inhield.

Na afloop sprak mevrouw A. E. A. Went- van der Vring namens het hoofdbestuur een woord van welkom tot ds. van Ginkel en een gelukwens tot predikant, bestuur en afdeling.

In de algemene vergadering van 8 november 1965 kreeg het bestuur de gelegenheid mededelingen te doen over de financiële toestand van de afdeling. Dit had tot gevolg dat met algemene stemmen werd besloten de minimumcontributie te verhogen naar Fl. 25,- per lid en Fl. 40,- per echtpaar.

Het kerkje kwam, als ds. van Ginkel voorging, vaak plaats tekort, 200 mensen konden bijna geen plek vinden. Het balkon waar het orgel stond was vol, stoelen werden bijgezet en zelfs staanplaatsen achter in de zaal.

Ds. van Ginkel was een bevlogen predikant. Na de dienst werd in de bestuurskamer koffie gedronken door bestuur, organist en predikant, maar hoe langer hoe meer mensen sloten zich daarbij aan.

Door zijn preken, contactbijeenkomsten, gesprekskringen en persoonlijke gesprekken met leden en niet-leden werden ook veel jongeren aangetrokken.

Tijdens dat jaar vonden 18 kennismakingsbijeenkomsten plaats. Het verzoek om dit ook in de bejaardenhuizen De Rijk en Wildhoef te organiseren had geen resultaat. Ook een persoonlijk gesprek tussen ds. van Ginkel en de geestelijk verzorger mocht niet baten.

Met de gemeente werd een abonnement afgesloten voor opgave van nieuw ingekomen of vertrekkende personen in Bloemendaal. Tevens bepleitte van Ginkel het aanleggen van een kaartstelsel waarin woonwijk, leeftijd en belangstelling was vastgelegd.

Verdere verbetering van de verwarming was noodzakelijk en ook ondersteuning van de kerkzang. Hiertoe werd een trompettist ingehuurd om samen met het orgel de liederen te begeleiden. In de preekstoel werd een elektrisch kacheltje geplaatst en er kwam extra verwarming in de hal vanwege de tocht. Het dak van het kerkje was namelijk niet geïsoleerd.

De heer Zelders, lid van het bestuur, zou graag meer hoogleraren op de kansel willen zien en noemde daarbij de namen van Prof. de Boer en Prof. Smits uit Leiden, prof. Beek en Prof. Mönnich uit 'Adam. Hieraan werd de volgende jaren gevolg gegeven.

Het karakter en de doelstelling van de NPB werd uitvoerig besproken met Hoofdbestuur en ds. van Ginkel. Onze voorganger gaat uit van het tweeledig karakter van onze Bond, die enerzijds een overkoepeling vormt voor vrijzinnige groepen die geen onderdak vinden in een eigen gemeente en anderszins een open geloofsgemeenschap is zonder drempels van sacramenten, belijdenis e. d. De secretaris van het hoofdbestuur bepleitte het vrijzinnig christelijk standpunt te handhaven met verkondiging van de moderne inzichten waardoor vervlakking in de richting van de Vrije Gemeente zou worden voorkomen. Van Ginkel betoogde dat juist de moderne theologen zoals Bolman en Tillich een vrijere organisatievorm aanhingen. Hij voorzag een grote opbloei van de vrijzinnige theologie en prediking in de komende 50 jaar.

Mevrouw dr. J. W. Vinke- Herfst startte een oecumenische gesprekskring met als onderwerp: "Zijn voor de ander, man en vrouw".

1966

Inmiddels werden plannen ontwikkeld voor een informatiefolder over de NPB die overal in de omgeving kon worden neergelegd.

Er werd een jubileumfonds in het leven geroepen om de volgende doelen te verwezenlijken. Deze betroffen een opfrisbeurt van het interieur, nieuwe vloerbedekking, een nieuw orgel, de komende overschakeling op aardgas en voorbereidingen ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan van de afdeling.

Alle leden werden aangeschreven waarbij een minimum bijdrage werd gesteld. Zodra er een bepaald bedrag binnen gekomen was werd dit ook zichtbaar gemaakt, zodat men kon zien waaraan het besteed werd. De opfrisbeurt in het kerkje werd gerealiseerd door bekleding van de rieten stoelen. Ook de bovenkamer, waar de zondagschool haar onderkomen had werd belangeloos door de heer Prins (bestuurslid) opgeknapt.

Daarnaast werden leden aangezocht als contactpersoon. Ieder kreeg vijf adressen om te bezoeken. Hierdoor ontstond een sterke band tussen de leden. Van Ginkel merkte op dat er iets feestelijks zat in de gedachte dat wij samen onze krachten inzetten voor de bloei van de afdeling, van onze NPB. Gesprekskringen, uiteindelijk ook in De Rijk en Wildhoef toegestaan. Alles werkte mee om een hechte band te vormen. Lezingen over het nieuwe Godsbeeld, mensbeeld, nieuwe oriëntering in de wereld van vandaag. Moderne begrippen werden gehanteerd, de taal van deze tijd gesproken. Wetenschap werd niet geschuwd.

Een enquête werd gehouden waarin de wensen van de leden naar voren kwamen. Een dialoogdienst waarin vragen werden beantwoord die van te voren ingediend konden worden.

Het landelijk "weekblad" van de NPB werd vervangen door "Ruimte" dat moderner en populairder oogde.

Ons mededelingenblad was zeer lezenswaard met extra artikelen en de vaste bijdrage van onze predikant. Ook dit was een bindende factor.

Het kerkbezoek bleef wel afhangen van de spreker. Er werden suggesties gedaan voor sprekers als Huub Oosterhuis en Pater van Kilsdonk, altijd in overeenstemming met onze doelstelling.

Op oecumenische gebied deden wij als gast-lid mee in de Raad van Kerken, Bloemendaal en Overveen. Als gast-lid, omdat wij de preambule van de Raad niet onderschreven, daar dit niet strookte met ons vrijzinnig gedachtegoed. In de Raad waren de Hervormde Kerk, Gereformeerde Kerk, Katholieke Kerk en de NPB aangesloten, maar ook een afgevaardigde van de kleine kerken, zoals Doopsgezinden en Remonstranten.

Sommigen vroegen zich weleens af, waarom wij als kleine gemeenschap ook een stem hadden. Wij huldigden altijd het standpunt dat een stoel 4 poten heeft. Wij hielpen mee om het evenwicht te bewaren.

Onze zondagsschool (verteluurkje) vanaf 1955 onder leiding van mej. C. A. Schepers liep goed. Het Kerstfeest was altijd zeer verzorgd met het opvoeren van een kerstspel en het traditionele kerstverhaal dat zij op een bijzondere wijze wist te vertellen.

Mevrouw A. Th. Schreuder- Brendel gaf nog steeds schoolcatechisatie aan 2 klassen van de Bornwaterschool en 3 klassen van de Bloemendaalse Schoolvereniging. Voor dit onderwijs werd van de gemeente Bloemendaal sinds kort subsidie ontvangen.

Sinds de jaren '60 werd elk jaar op 8 maart de Vrouwenwereldgebedsdag georganiseerd. Op oecumenische wijze: elk jaar in een andere kerk in Bloemendaal.

Op de vraag naar de kosten van een huwelijksvoltrekking bedroeg dit voor leden Fl. 60,- en Fl. 75,- voor niet leden.

1968

Het 50 jarig jubileum op 3 mei 1968 werd groots gevierd.

Voorafgaand op vrijdag van 16.- tot 18.- uur werd een receptie gehouden, waarna om 20.00 uur het Haarlems Jeugdorkest o.l.v. André Kaart een concert gaf in het kerkgebouw.

Zondag 5 mei vond een herdenkingsdienst plaats waar ds. van Ginkel en ds. Zuurdeeg, namens het hoofdbestuur, het woord voerden. Tijdens deze dienst werd het nieuwe elektrostatische orgel in gebruik genomen. Ook een kinderkoortje gaf kleur aan het geheel.

De uitslag van de enquête liet zien dat middag- en avondlezingen vooral op prijs werden gesteld.

April 1969 hield ds. P. D. Tjalsma een voordrachtavond. Hij droeg gedichten voor van Leopold, Nijhoff, Hoornik en o.a. Beatrijs. Na de pauze proza van Anne de Vries en Henri Knap en Carmiggelt. Een heel bijzondere bijeenkomst.

In het mededelingenblad werd vermeld dat het kerkbezoek op 8 en 16 maart beneden peil was. Dat het weer en de onbekende dominee meespeelde kon men nog begrijpen, maar dat we tegenwoordig zo gemakkelijk de kerkdienst achterstellen bij allerlei nuttige en prettige uitjes kon de secretaris niet erg waarderen.

Evenals vorig jaar hield het bestuur een enquête onder onze 160 leden.

Drs. J. Picard nam een aantal lezingen voor zijn rekening.

Het secretariaat van de heer J. R. Janssen werd overgenomen door de heer G. C. Smit, arts te Bloemendaal.

Mevrouw Tjaden- van Geijn trad toe als bestuurslid. Zij ontving leesgroepen aan huis, die af en toe werden ondersteund door ds. van Ginkel.

Op 89 jarige leeftijd overleed mevrouw E. Veltman-Nienhuys, de dochter van Jacobus Nienhuys, de schenker van ons kerkje. Zij was van 1920 tot 1945 bestuurslid en van (1933 tot 1945) penningmeesteres.

Hoewel alles binnen onze afdeling weer rustig schijnt te verlopen na de materiele vernieuwingen, die mede tot stand kwamen door onze voorganger ds. van Ginkel en financieel mogelijk gemaakt door onze leden en belangstellenden, werd er een toch nog een keukentje gerealiseerd in de ruimte naast de bestuurskamer. Met de reeds aangeschafte koffiemachine kon dit jaar na de zondagsdienst een kopje koffie worden geschonken waarvoor geleidelijk diverse gemeenteleden werden uitgenodigd.

1970

In 1970 nam mej. C. A. Schepers afscheid van de zondagsschool. Ze was zeer geliefd bij de kinderen en heeft veel betekend voor het onderwijs. Zij richtte een Bijbelkring op voor de leden. Zij wilde graag haar kennis blijven delen.

Het verteluur werd nu in een groep samengevoegd. Op zondagochtend van 9-10 uur geleid door mevrouw M. L. Kelderhuis-de Jong. Voor de ouderen vanaf de 4e klas zaterdagochtend van 11-12 o.l.v. mej. Emily Gùlcher.

Dit jaar werd het kerstfeest klein gehouden. Er waren weinig kinderen. Er werd een klein kerstspel gespeeld over de 3 wijzen. Het bleek toch geslaagd want kort daarop hadden zich 6 kinderen aangemeld.

Er werden 3 huwelijken gesloten en 3 kinderen gedoopt. Bij de deze doop op 5 juli 1970 werd voor het eerst gebruik gemaakt van het mooie doopvont dat door mevr. H. E. van Geijn-Obenhuijzen aan de bond werd geschonken als blijvende herinnering aan de heer A. N. van Geijn die vanaf 1940 in diverse functies de NPB gesteund had.

De gemeenschap telde op dit moment 157 leden en 2 donateurs.

De financiële toestand was dermate gunstig dat van een "gezond" geheel kon worden gesproken.

In 1971 was het aantal kinderen dat het verteluur bezocht zo toegenomen dat de bestuurskamer hiervoor te klein werd. We verhuisden daarom naar de bovenkamer in het gebouw. Het kerstspel "het kerstboombos" werd op 22 december tijdens het kerstfeest gespeeld, maar werd nogmaals in de dienst van 26 december bij ds. Weenink herhaald. Het haalde zelfs de krant!

Begin 1972 was het aantal leden gestegen tot 160 en 2 donateurs.

In november gaf de heer Sissingh aan te willen aftreden. Uit erkentelijkheid voor alles wat hij had gedaan voor de afdeling werd hem het erelidmaatschap toegekend.

Dit jaar nam helaas ook ds. Bartold van Ginkel na 7 jaar afscheid. Twee jaar daarvoor was hij al met emeritaat gegaan. Hij was toen ook voorganger in de Westerkerk in Amsterdam. In een zeer druk bezochte dienst werd uitgebreid aandacht besteed aan wat hij voor onze afdeling NPB had betekend. Het was hem gelukt door zijn volledige inzet het geheel tot een bloeiende gemeenschap te maken. Gelukkig was hij bereid ons nog af en toe met raad bij te staan en in een enkele dienst voor te gaan. De opengevallen plekken werden ingenomen door ds. van Apeldoorn.

Drs J. Picard bleef de lezingen voortzetten, waarvoor veel belangstelling was.

De bloemen in de kerk werden uitstekend verzorgd door mevr. Tjaden-van Geijn. Na afloop van de diensten werden deze naar zieke leden gebracht, wat zeer op prijs werd gesteld.

Aan de deur van de kerkzaal werd een bloemenbusje opgehangen daar in de winterperiode de uitgaaf voor bloemen vrij kostbaar was.

Ook dit jaar werd het kerstspel "Maria's kerstwandeling" door de zondagsschoolkinderen een succes, zodat het op 2e Kerstdag in de dienst van ds. Weenink nogmaals werd gespeeld.

Mevrouw Tjaden-van Geijn had het plan opgevat om kleine kerststukjes te maken om de leden die niet in de kerk konden komen daarmee te verrassen. Dit werd zeer gewaardeerd.

En weer waren onderhoudswerken in het gebouw nodig. Deze werden meestal door eigen leden verricht, zoals de heer A. Prins.

1973

In 1973 nam mevrouw Tjaden-van Rappard de redactie van het mededelingenblad over van de heer Smit. De heer Smit bleef secretaris.

In maart overleed onze oud-secretaris de heer J. R. Janssen. Vanaf 1964 stelde hij zich beschikbaar voor deze functie terwijl hij ook aan verschillende andere verenigingen verbonden was.

Mej. Schepers betreurde dat voor haar bijbelkring zo weinig belangstelling bestond onder NPB-leden.

Mevrouw Tjaden-van Rappard trad toe tot de Raad van Kerken als afgevaardigde van de NPB.

In een vergadering werd, na het vertrek van ds. van Ginkel, nog eens benadrukt hoe belangrijk het was het contact met de leden onderling te onderhouden. Men wil er alles aan doen om dit in stand te houden.

In het volgend jaar ging men over tot de aanschaf van het Nieuwe Liedboek. Men kon ook een eigen liedboek kopen. De verhoging van de minimum contributie ging omhoog. Fl. 40,- per lid en Fl. 60,- per echtpaar.

Penningmeester de heer Choufour trad af en Mevr. Tjaden-van Geijn nam zijn taak over. Mevrouw Kelderhuis werd in

het bestuur opgenomen en kreeg als taak de winterprogramma's in te vullen. In de decembermaand hield Marijke van Raephorst een lezing over winterfeesten naar aanleiding van haar zojuist uitgekomen boek `Het jaar rond`.

In 1978 werden de verteluurttjes van de zondagsschool verschoven naar maandag tussen de middag. Kinderen namen hun broodje mee. De ouders wilden de zondag vrij hebben, ook in verband met sportactiviteiten. Er zijn op dat moment 21 kinderen. Met Pasen werd een Pesachmaaltijd gevierd, samen met de ouders.

In september werd aandacht besteed aan het 25 jarig jubileum (1953-1978) van de organiste.

In 1979 nam mev. Tjaden- van Geijn het voorzitterschap op zich en bekleedde de heer Smit (secretaris) en de heer Duinker samen het penningmeesterschap. Een zware portefeuille. Mevr. Tjaden- van Geijn, gids in verschillende musea, hield een lezing over Verspronck, waarna een bezoek aan de tentoonstelling werd gebracht. Ook verzorgde zij samen met de heer Hesterman de tuin.

1980

In het daarop volgende jaar was het ledental tot 94 leden en 5 donateurs geslonken, terwijl de winterlezingen zich in een grote belangstelling mochten verheugen. Inmiddels was mev. Spil- van Lelyveld tot Cingelshouck tot secretaresse benoemd, mev. Vermeer- Kuinders tot penningmeester en de heer Duinker voor de ledenadministratie. Mevr. Bal- Ernst verzorgde het mededelingenblad.

Voor het godsdienstonderwijs op de scholen is mev. A. Simons- de Ruig aangezocht.

Een bazaar in september 1982, samen met de doopsgezinden bracht Fl. 1500 op. De gesprekskringen, indertijd opgezet door ds. van Ginkel mogen zich nog steeds in belangstelling verheugen.

In 1983 vond een verschuiving plaats in het bestuur.

Mev. Tjaden- van Geijn nam afscheid als voorzitter. Mevr. Kelderhuis- de Jong werd met algemene stemmen tot voorzitter gekozen. Op de scholen werd mev. E. van Gortel- Hagg aangesteld, mev. K. Schoo kon het secretariaat overnemen en mev. Vermeer- Kuinders werd penningmeester. De Lokale Raad werd vertegenwoordigd door mev. Spil en mev. Kelderhuis.

OP de ledenvergadering van oktober 1984 werd de heer L. D. Oosterveld als stagiaire voor een praktijkjaar van de NPB-opleiding in onze afdeling geplaatst.

Dat was het begin van een zeer vruchtbare samenwerking.

In 1985 stonden de financiën er niet ongunstig voor, maar toch besloot men de contributie te verhogen. Mevr. M. Scherpenhuijsen nam de taak van penningmeester van mev. Vermeer-Kuinders over. De heer Noordhoff beëindigde na 25 jaar zijn werkzaamheden als koster. En op 14 oktober sloot onze afdeling met goedkeuring van het hoofdbestuur een overeenkomst van 1 jaar voor onze stagiaire, de heer Oosterveld, niet wetend dat dit voor jaren zou zijn.

De oud-voorzitter vond koffie drinken in de kerk niet zo gepast, maar dit is tot op de dag van vandaag gebruikelijk.

Er werd een rooster opgesteld voor de kostersdienst en de bloemendienst zodat die werkzaamheden niet op een persoon neerkwamen.

1986

Dit jaar heeft onze pastoraal werker zijn jaarovereenkomst verlengd en blijft in dienst bij ons. Daar zijn we heel blij mee. Ook verzorgt hij nu het mededelingenblad en voegt daar telkens een voorwoord aan toe. Ook verzorgt hij enkele spreekbeurten in het bejaardenhuis Schoterhof.

De heer Picard volgde mevrouw K. Schoo op als secretaris.

Dit jaar overleed onze oud- voorzitter de heer Sissingh.

Het onderwijs op de scholen is inmiddels uitgebreid. Twee scholen in Aerdenhout zijn eraan toegevoegd, de Vondel- en de Julianaschool. Het bestuur stelde mevrouw Giltjes aan voor deze scholen.

De naam van onze gemeenschap was voor veel mensen niet duidelijk. Onze letters NPB verwezen al gauw naar de Ned. Politiebond. Wij veranderden dus, na een enquête onder de leden de naam in "Vrijzinnig Religieus Centrum NPB". Deze aanduiding vond men jaren later te lang en na enig beraad kwam De Kapel naar voren. Boskapel werd nog voorgesteld, maar bleek een uitvaartgelegenheid en daar wilden wij niet aan voldoen.

De kerstlunch, zoals deze jarenlang met hulp van Doopsgezinden en Remonstranten in onze kerk gehouden werd voortgezet onder een "Kerstthee" Men vond dit gezelliger en er konden meer belangstellenden aan deelnemen.

Helaas is ons ledental weer geslonken naar 68 leden en 13 donateurs.

In 1987 leidde een bijzondere lezing van Bram Moerland over "Holisme" tot de oprichting van de gelijknamige gesprekskring o.l.v. onze pastoraal werker Dr. Oosterveld. Deze kring kon zich in grote belangstelling verheugen. Ook kwamen er vragen uit de leden naar voren om een mogelijk andere vorm van zondagochtendienst.

1988

Aan ons 70 jarig jubileum op 8 mei 1988 werd veel aandacht besteed. De ochtendienst had een feestelijk tintje door veel zang en muziek. Een lopend buffet tijdens de lunchtijd en wandeling naar Thijsseshof. Hoogtepunt was een forum o.l.v. mr. R. H. Knegtman, voorganger NPB, tevens gespreksleider, ds. Barthold van Ginkel, ds. Hengstmangers, Herv. Pred. te Bloemendaal, Bram Moerland, filosoof en drs. Nieuwland, Humanistisch Verbond met het thema "Is de hemel leeg?" Ook was er een kleine tentoonstelling met memorabilia waarin het verleden van de afdeling weer even tot leven kwam.

In de maanden juli/ augustus van dit jaar vond een grote renovatie van het interieur plaats. De preekstoel ervaarde men als te afstandelijk. De spreker moest dicht bij het "publiek" staan. Het voldeed niet meer aan de huidige tijd.

De bekende aannemer, de heer Verduin werd aangetrokken, onze bouwkundig tekenaar de heer T. v.d. Wende, de voorzitter mevr. Kelderhuis en mevr. Scherpenhuijsen (penningmr.) zetten hun schouders onder deze klus. De kosten konden, met een bijdrage van het Hoofdbestuur en het fonds VPSB, gedragen worden. De preekstoel weghalen was de grootste verandering. De verwarming werd vernieuwd en de gordijnen moesten lichtdicht zijn i.v.m. filmvoorstellingen. Saillant detail: de firma die de gordijnen leverde wilde niet de gordijnen voor de bovenlichten ophangen. Na een telefoontje naar het H.B. kwam de heer Ridusulje, secretaris van het hoofdbestuur met z'n tuinjongen en een lange ladder en klaarde de klus.

De lampen in de voorhal kwamen uit het wijkgebouw van de Noorderkerk in Haarlem-Noord. De binnendeuren in de hal werden verplaatst, de bogen aan de buitenzijde van glas voorzien. Zo werd de hal door de gesloten voordeuren behaaglijker. Ook werd geluidsapparatuur geïnstalleerd, met een microfoon op de kansel waardoor bandopnamen gemaakt konden worden. Deze werden voor een kleine prijs aangeboden.

Tot slot werd door de heer Kelderhuis, de ringleiding aangelegd. Dit laatste was heel belangrijk voor degenen met een hoortoestel.

In dit jaar werd ook begonnen met alternatieve diensten.

Het mededelingenblad verscheen nu 8 keer per jaar.

De alternatieve zondagsdiensten veranderden geleidelijk in lezingzondagen en bleken een succes. Sinds het vertrek van ds. van Ginkel waren de diensten minder goed bezet. Toch werd de overgebleven kerkdienst ook zeer gewaardeerd.

De najaars- en voorjaarslezingen mochten zich steeds in grote belangstelling verheugen.

Nu het gebouw zo opgeknapt was, kon ook de tuin niet achterblijven. Niet bepaald een visitekaartje voor ons en de Potgierterweg. Een gesprek met de heer Toderio van de Gemeente Bloemendaal resulteerde in een algehele metamorfose. De bomen werden gesnoeid, een diepgravertje woelde de hele tuin om. Wagens met grind werden aangevoerd, de ring in het midden beplant met een buxushaag en wij zorgden voor de rode begonia's. De sokkel met opstand werd in het midden van het perk geplaatst.

Helaas werd binnen het jaar de opstand gestolen. Enkele jaren later werd de huidige roos, een beeldhouwwerk van Saskia Breedveld, ervoor in de plaats gezet.

Op alle mogelijke manieren probeerden we de kas te versterken. Samen met de Doopsgezinde handwerkclub werd elk jaar een bazaar georganiseerd. Meestal werden daarvoor ook mensen uitgenodigd die andere vaardigheden hadden, zoals sieraden en kaarten maken. Zij stonden dan een gedeelte van de opbrengst af.

Bij al deze vernieuwingen kon keurig en duidelijk briefpapier niet achterblijven. We smeedden het logo, de vlam van de NPB die ook op de glazen binnendeuren was afgebeeld, met de naam en een tekening van ons gebouw tot een prachtig briefhoofd.

Publiciteit bleek enigszins zijn vruchten af te werpen. De heer T. v.d. Wende ontwierp affiches die in Bloemendaal opgehangen werden. Kleine berichten aan dag- en weekbladen werden opgenomen en zelfs een jaarabonnement met een heuse advertentie gaf enige bekendheid aan onze geloofsgemeenschap.

Het "nagesprek" bij de dienst begon al gewoonte te worden. Men vond het heel prettig de dominee na afloop nog eens te ondervragen.

1990

In januari 1990 aanvaarde mevrouw Kelderhuis voor een jaar het voorzitterschap van de Raad van Kerken. Samen met de pastoraal werker, de heer Oosterveld, bereidde zij de oecumenische Pinksterviering in het Openluchttheater van Bloemendaal voor. Daarna nam

mevr. M. Bosch- v. Lelyveld tot Cingelshouck onze vertegenwoordiging over.

De heer v.d. Wende riep een “open podium” tot leven. Hij wist op enkele woensdagmiddagen een aantal musicerende leden en niet- leden bijeen te brengen en een gevarieerd programma te brengen dat met veel waardering werd ontvangen.

Na de grote opknopbeurt moesten we even pas op de plaats maken voor een volgend onderdeel: de centrale verwarming van bestuurskamer en bovenetage. Nu werkte het bestuur samen, met hulp van echtgenoten van mevr. Scherpenhuijsen, penningmeester en de voorzitter. Die twee konden goed samenwerken. Legden ook alvast de elektra aan naar de voorhal, maar de plannen voor de keuken gingen nog even in de ijskast. Een van de bestuursleden wilde de koffie nog in de kerkzaal houden. Heel fijn dat dit nu eindelijk gerealiseerd is.

Als op een gegeven moment het Humanistisch Verbond in 1989 van hogerhand toestemming krijgt om algemeen vormend godsdienstonderwijs op de scholen te mogen geven, bracht een gang naar de gemeentevergadering, met een vurig pleidooi van de voorzitter voor onze vrijzinnige benadering uitkomst. Wij mochten doorgaan met ons werk en behielden zelfs de subsidie. Daar sloten Hervormde kerk en Doopsgezinden zich bij aan met een bijdrage.

In 1990 moesten wij mej. C. A. Schepers herdenken. Tot het laatst toe heeft ze de Bijbelkring geleid met groot enthousiasme. Niet alleen belangstellenden volgden haar onderricht, maar zij betrok regelmatig de ouders van de kinderen bij de bijeenkomsten.

Dat de NPB altijd een “voortrekkersrol” heeft gespeeld bleek, toen wij lezingen over de Islam introduceerden. De bekende imam Abdulwahid van Bommel bracht tijdens 3 avonden heel wat tumult teweeg in het overigens rustige Bloemendaal. Een vrouwelijke imam mocht van haar vader niet in ons vrijzinnig centrum spreken. Ook gebeurde het zelfs dat een Hervormde predikant verboden werd door zijn kerkenraad een dienst bij ons te vervullen. Maar wij lieten ons niet weerhouden. Er volgden soms meerder confronterende lezingen.

Op dit moment hadden we 34 bijeenkomsten waarvan 11 doopsgezinde diensten op de eerste zondag van de maand. De alternatieve bijeenkomsten begonnen vorm te krijgen. De 2e zondag was een bezinningsdienst met een onderwerp dat een duidelijk vrijzinnig karakter had. De 3e zondag een lezing vaak met een cultureel gegeven. De 4e een gewone kerkdienst en de 5e heeft meestal een apart onderwerp. Deze afwisseling trok veel belangstelling. Men had iets te kiezen.

1993

Op 18 April 1993 vierden we ons 75 jarig bestaan. Een mooi programma zorgde voor een feestelijke gebeurtenis. De herdenkingsdienst werd geleid door dr. Cramer. Dr. Oosterveld belichtte de 4 apostelen aan de hand van onze gebrandschilderde ramen. De schoolkinderen speelden het verhaal over de profeet Elia. Een muzikaal kwartet en een diaserie over de kerken besloot het geheel. Het hoofdbestuur werd vertegenwoordigd door mevrouw Grip en haar man. Uit handen van de doopsgezinden werd ons een legpenning aangeboden.

Vermeldenswaard is dat inmiddels op 5 scholen godsdienstonderwijs vanuit de NPB wordt gegeven.

Op 9 november legde mevrouw Kelderhuis -de Jong haar voorzitterschap neer. Zij bleef haar functie van organiste nog tot 2006 uitoefenen. Voor haar vele werk voor de afdeling werd haar het erelidmaatschap verleend en kreeg zij tevens een Koninklijke onderscheiding.

Het was altijd de wens om een echt pijporgel in de kerk te hebben, maar dat was ons niet gegeven, ook een eventueel tweedehands was niet binnen ons bereik. Bart Jan van Gaart, een van onze belangstellenden en amateur orgelbouwer, was in het bezit van het orgel uit de Katholieke Kerk in Zandvoort. Het betrof een electro-pneumatisch orgel uit 1952 met 10 stemmen, twee manualen en pedaal. Hij bood aan dat bij ons te installeren.

De winter 93/94 was heel koud, maar twee mannen: Bart Jan van Gaart en Nico Kelderhuis bouwden in het ijskoude kerkje aan de Potgieterweg een orgel.

Op 27 maart 1994 werd dit Vermeulen-orgel in gebruik genomen met een feestelijk concert.

Hoewel de financiën altijd een probleem opleverden wilde men de contributie niet verhogen, maar vrijwillige bijdragen waren altijd zeer welkom. De tuin werd door vrijwilligers onderhouden en van alle kanten werd steun en hulp geboden. Maar twee jaar later was toch de verhoging nodig daar de kosten van het hoofdbestuur ook stegen.

1995

In januari 1995 bereikte ons het droeve bericht van het overlijden van ds. B. van Ginkel.

Het bestuur heeft onze pastoraal werker de heer Oosterveld gevraagd om de bestuursvergaderingen te leiden. Hij wilde geen voorzitter worden daar er nog teveel spreekbeurten waren waaraan hij moest voldoen. Wel onderhield hij steeds het mededelingenblad, nu 150 exemplaren, dat met veel waardering gelezen werd. Vrijwilligers brachten dit rond wat het contact onder de leden ten goede kwam.

Inmiddels was een tweede gesprekskring opgericht onder de naam : Vedanta.

De heer v. d. Wende hield een wakend over ons gebouw. Eigenlijk was het gebouw aan een grondige opknappbeurt toe van dak en goten.

In de jaarverslagen bleef het optimisme toch de boventoon voeren hoewel we er niet zo best voorstaan. Het ledental was achteruitgegaan maar het aantal belangstellenden nam toe. Dat had natuurlijk wel invloed op de financiële situatie. Er werd zelfs voorzichtig gesproken over de verkoop van het gebouw.

De oud-voorzitster zorgde dat het in ons gebouw gesprokene zich lokaal en regionaal kon verspreiden, dankzij de gift van een bandrecorder waarmee sneller gewerkt kon worden.

De ruimten in de kerk werden regelmatig verhuurd. Antenne Bloemendaal was blij met haar vaste plek. Zij koesterden zelfs plannen om de laatste vrijdag van de maand in ons gebouw concerten te geven.

De diensten van de Doopsgezinden werden in 1998, na zoveel jaren, beëindigd. Toch werd dit achteraf betreurd.

2000

In 2000 besloot men: "Centrum voor Religieuze Bezinning NPB" als officiële naam in te voeren. Een kastje aan het hek gaf informatie over activiteiten en was vanaf de straat leesbaar. Ook werd een nieuwe verlichting aangebracht waardoor de gevel van het kerkje beter zichtbaar werd.

Per 1 maart 2001 beëindigde de heer Oosterveld zijn taak als voorganger en werd de nieuwe voorzitter van de afdeling. Mevrouw A. Romeijn nam de taken van huisbezoek en ondersteuning voor 2 jaar van hem over. Zij stond voor om met elkaar te blijven zoeken in dialoog van vrijzinnig christendom en nieuwtijdsdenken. Ook in de godsdienstlessen. Marc Wopereis, een van de docenten, was bezig met een cursus filosofie voor kinderen en hun ouders.

Het overlijden van Erik Nienhuys mag niet onvermeld blijven. Hij heeft tot het einde ons centrum financieel gesteund ter nagedachtenis aan zijn grootvader Jacobus Nienhuys. Het huidige gebouw is door hem in 1927 aan ons geschonken.

Dit jaar werd de officiële roepnaam van ons centrum: De Kapel, uiteraard met de voorgaande omschrijving.

In 2002 veranderde het Mededelingenblad in een Nieuwsbrief en Programmaoverzicht. Hiermee verdwenen de berichten over de gebeurtenissen van de afdeling en kreeg het meer de vorm van berichtgeving. Jammer, want juist de kleine gebeurtenissen in de afdeling hielden het contact met de leden levendig. Gelukkig bleef "Ter overdenking" wel behouden.

Dit jaar moesten wij mevr. Tjaden- v.d. Meulen (105 jaar), mevr. Hylkema- Rombach en onze oud- voorzitter mevr. Tjaden- van Geijn herdenken.

2003

Op 4 mei 2003 vierden wij het 85 jarig bestaan. Na een toespraak van de voorzitter werd door de oud- voorzitter het nieuwe beeld onthuld dat de beeldhouwster Saskia Breedveld maakte ter vervanging van de gestolen opstand op de sokkel in de tuin. Vervolgens luisterden we naar een optreden van de Global Clown René Kres.

In 2004 werd ons gebouw op de Monumentenlijst geplaatst wat wellicht de status ook financieel gunstig kon beïnvloeden. Het gebouw eiste weer aandacht op en het bestuur was bezig een onderhoudsplan voor de komende 5 jaar op te stellen. Helaas ontvielen ons mevr. Dr. Vinke- Herfst en het oudste lid van de "tweeling van Bloemendaal" mevr. C. Dijkstra- v.d. Meulen. Zij mocht 106 jaar oud worden. Na 20 jaar nam mevr. M. Scherpenhuijsen afscheid als penningmeesteresse. Tevens ook de heer L. Ederzeel na 8 jaar. Ook heeft de Radiozender Antenne Bloemendaal een andere locatie betrokken. De opnames voor de gesproken lectuur voor blinden is nog langere tijd doorgegaan.

In de notulen werd vermeld dat de term Godsdienstonderwijs een achterhaalde benaming was geworden en men in het vervolg moest spreken over religie en levensbeschouwing. Op de 5 basisscholen namen 300 kinderen aan dit onderwijs deel, verzorgd door de dames de Jongh en Schoen.

De afdeling ontving dit jaar een brief van de Raad van Kerken waarin de aansluiting met de NPB weer ter sprake kwam. Nog altijd is de Preambule een hindernis voor de vrijzinnigen, maar deze werd niet vermeld in de brief en leek respect voor ieders standpunt een doorbraak te zijn waarmee ingestemd kon worden.

De Kapel kreeg toestemming om als trouwlocatie gebruikt te worden. Een prachtige plek voor zo'n gelegenheid. De gehele ceremonie kan ter plekke plaatsvinden en ook de tuin kan daarbij betrokken worden. Tevens werd een website ontwikkeld waarin onze activiteiten bekend gemaakt konden worden. Ook het idee om "Vrienden van De Kapel" te worden wierp haar vruchten af. Tegenwoordig wordt lidmaatschap als een te grote stap ondervonden bij veel mensen. Door vriend te zijn schept dit toch een zekere verbondenheid.

Helaas tekenden zich al enige tijd gevoelens van ongenoegen en niet goed functioneren af tussen bestuur en een aantal leden van de afdeling. Wat grote zorgen baarde was, dat de doelstelling, het vrijzinnig gedachtegoed van de NPB, (nu met de naam De Kapel, Vrijzinnig Religieus Centrum NPB) , niet meer aan het gegeven beantwoordde. Leden spraken hun bezorgdheid daarover uit en voelden zich niet meer gedragen door de hen vertrouwde gemeenschap en leiding. Een vergadering van alle leden, samen met het Hoofdbestuur waarin de leden zich konden uitspreken, resulteerde in het afzetten van het gehele bestuur en voorzitter. Er werd, staande de vergadering een interim bestuur aangesteld dat de

lopende zaken voor de periode van een jaar zou overnemen.

Gelukkig is deze overgang zonder al te veel rimpelingen verlopen en kon bij de volgende ledenvergadering een definitief bestuur worden geïnstalleerd. Helaas hebben we hierdoor onze pastoraal werker, de heer L. D. Oosterveld voortijdig moeten missen. Hij was voor de afdeling een grote steun gedurende de vele jaren dat hij als pastoraal werker, voorganger en gespreksleider werkzaam was. Ook verzorgde hij maandelijks het mededelingenblad. De gesprekskring heeft hij voortgezet tot het einde van zijn termijn.

2005

In 2005 werden nieuwe plannen ontwikkeld om zoveel mogelijk leden, maar ook belangstellenden in te schakelen voor mogelijkheden om de opbloei van de vereniging te bewerkstelligen. Allerlei commissies werden in het leven geroepen om muziekkuitvoeringen, filmvoorstellingen, lezingen, onderhoud, enz. te organiseren. Verhuur van De Kapel was al mogelijk, mits deze passend zou zijn bij de aard van het gebouw.

Bij de monumentenstatus behoorde ook het openstellen van ons gebouw voor bezichtiging. Op 10 en 11 september gingen de deuren open en mochten er 150 bezoekers verwelkomd worden. Men besloot meteen om dit jaarlijks te doen. Een prachtige gelegenheid om de aandacht op onze vereniging te vestigen.

Een grote restauratie voor het gebouw werd deze jaren uitgevoerd. Dit bepaalde zich hoofdzakelijk tot de buitenkant met een nieuw pannendak, goten, watervoorziening, riolering en tuin. De belangrijkste gebeurtenis van het afgelopen jaar was natuurlijk de feestelijke heropening van het gebouw op 7 september 2008. De toenmalige burgemeester, de heer W. de Gelder plaatste de laatste dakpan. Hierbij mag niet onvermeld blijven dat de inzet van het bestuur bestaande uit mevr. I Jacobsen Jensen, mevr. J. Lautenslager- Lindeboom, mevr. R Keene- Fiolet en in het bijzonder de heer B. Beumer dit mogelijk heeft gemaakt.

Door het hoofdbestuur werd onze Kapel aangewezen als middelpunt in het regionalisatieproces Zuid- Kennemerland. Alle omringende afdelingen waren in de loop der jaren opgeheven, zoals Haarlem, Zandvoort, Heemstede, Haarlemmermeer, Beverwijk en Santpoort. Dit hield in dat de afdeling Bloemendaal op 1 september van ditzelfde jaar werd opgeheven en het ontstaan van de afdeling Zuid- Kennemerland. Hierin lag een grote kans om onze basis te verbreden, een nog grotere naamsbekendheid te krijgen in een veel groter gebied.

Sindsdien mochten wij een toenemende belangstelling constateren.

Dit kwam zowel tot uiting in een verdubbeling van het aantal leden/ vrienden, maar valt ook af te leiden uit een duidelijk hoger bezoekersaantal van onze reguliere bijeenkomsten en de opgezette cursussen en culturele evenementen.

Ook de mogelijkheid om een nieuwe voorganger aan te stellen kwam dichterbij, wat de onderlinge band ten goede zou komen. Een zeer enthousiast bestuur zette de schouders onder verschillende vernieuwingen. Onder anderen werd de oude piano verruild voor een vleugel ten dienste van de concerten die regelmatig gehouden werden. Jonge musici kregen zo een podium. Ook ging een lange wens in vervulling: een keukenfaciliteit in de binnenkomsthal.

Wegens bezuiniging en verdere automatisering werd onze huurder, de Stichting Omroep Apollo verplaatst naar Amsterdam. Vanaf 1987 werden hier wekelijks opnamen gemaakt van gesproken lectuur voor visueel gehandicapten die via abonnementen door heel Nederland werden verspreid.

2007

In 2007 besloot de schoolvereniging Aerdenhout/ Bentveld, na 20 jaar, het levensbeschouwelijk onderwijs zelf te bekostigen. De andere vier scholen bleven onder de hoede van De Kapel. Twee jaar later, op 1 september 2009, werd een landelijke regeling van kracht waarbij de onderwijssector zelf een directe verantwoordelijkheid kreeg, met de daarbij behorende overheidsfinanciering. Onze betrokkenheid was daarbij na 90 jaar ten einde.

Op 1 september 2008 werd ds. Katrijne Bezemer benoemd als voorganger. Organisatie van leeskringen, pastoraat op verzoek, begeleiding van de huisbezoekcommissie en gebiedsontwikkeling behoorden tot haar taken. Daarnaast zou zij voorgaan in diensten en lezingen.

De indertijd in het leven roepen van commissies voldeed uitstekend. Veel vrijwilligers werden hierbij betrokken zodat alle voorkomende werkzaamheden bijgehouden konden worden.

In 2009 werd de Holistische kring onder leiding van dr. Oosterveld opgeheven. Het besluit tot opheffen van deze groep is door de leden zelf genomen.

Het cultureel aanbod werd uitgebreid. In overleg met docenten van de muziekschool in Overveen werden leerlingenuitvoeringen gegeven. De concerten, 7 optredens, hebben een hoog niveau waardoor het aantal bezoekers is toegenomen. Ook toneel en filmvoorstellingen wisten onze Kapel te vinden.

De belangstelling voor de religieuze diensten en lezingen is groeiende. Het gesprek na afloop wordt zeer gewaardeerd. Men betreurt vaak dat de tijd een rol speelt. Ook blijft het moeilijk om jongeren te trekken, maar dat probleem doet zich overal voor.

Het contact met de Raad van Kerken is van belang voor het mede- organiseren van de Paas- en Pinksterdiensten in het Openluchttheater Caprera in Bloemendaal.

In 2013 overleed mevr. Hanne Meijer- de Heer, debekende Bloemendaalse naaldkunstenares. Jarenlang was zij een trouw bezoeker. Als herinnering aan haar kunst mochten wij een prachtig wandkleed in de kerkzaal ophangen.

2015

In 2015 werd het "Duin – en Kruidkoor" opgericht. Al direct met 42 deelnemers en men zoekt naarstig naar versterking. Steeds wordt de website vernieuwd en de evenementenagenda bijgehouden. Het programmaboekje verschijnt 5 keer per jaar en het is altijd mogelijk dit na afloop van lezing of religieuze dienst mee te nemen. Nu ook digitaal te ontvangen. Naamsbekendheid is immers heel belangrijk voor ons.

We zijn in een stabiele fase aangeland en hopen in 2018 het 100jarig jubileum te vieren.

Mei 2018

M. L. Kelderhuis- de Jong

Potgieterweg 4, 2061 CT Bloemendaal
Tel.: 023 – 5266925
E-mail: info@dekapel-bloemendaal.nl
www.dekapel-bloemendaal.nl